

Облік і оподаткування

УДК 657.37:338.242

Костишин Наталія Степанівна

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін

Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу,

Західноукраїнського національного університету

Kostyshyn Nataliia

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Chortkiv Education and Research Institute

of Entrepreneurship and Business of WUNU

ORCID: 0000-0003-2736-4843

Яковець Тетяна Аркадіївна

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін

Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу

Західноукраїнського національного університету

Yakovets Tatiana

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Chortkiv Education and Research Institute

of Entrepreneurship and Business of WUNU

ORCID: 0000-0003-3746-4821

**ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В
КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЯКОСТІ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА**

EUROPEAN INTERPRETATION OF FINANCIAL REPORTING IN THE CONTEXT OF IMPROVING ITS QUALITY FOR ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE

Анотація. У статті досліджено особливості забезпечення заходів економічної безпеки компанії на основі формування єдиної інформативної бази у формі фінансової звітності підприємства, яка для підвищення своєї якості повинна містити не тільки фінансові, а й нефінансові показники. Доведено, що мінливе зовнішнє середовище, внутрішні економічні, організаційні, інформаційні коливання вимагають від управлінського персоналу компаній розробляти не тільки ринкові стратегічні цілі та тактичні способи їх досягнення, а й формувати економічну безпеку. Остання сьогодні неможлива без якісних, достовірних, правильно обчислених показників (факторів) звітності, які повинні містити інформацію не тільки про фінансову стійкість підприємства, а й рівень його соціальної, трудової, інтелектуальної, екологічної безпеки. Остаточної концепції вагомості та інформативності звітності, яка б була досконалим забезпеченням економічної безпеки підприємств, на сьогодні не сформовано. Через це у статті аргументовано доцільність інтерпретації нефінансових показників діяльності суб'єкта господарювання у його фінансову звітність. Аналіз та моніторинг використання нефінансових значень економічної стійкості підприємств проведено на основі досвіду діяльності європейських компаній. Це дало змогу сформулювати ряд механізмів та пропозицій, та запропонувати схему ідентифікації змісту концептуальної основи визначення якості фінансової звітності, напрямки аналізу якості звітності в контексті інтеграції нефінансової інформації, а також універсальну модель покращення якості фінансової звітності, яка сприятиме реалізації основних функцій такої звітності: комунікації з зацікавленими сторонами та відповідність їх

запитам. Запропонована модель дозволить порівнювати результати звітнього періоду із запланованою стратегією розвитку компанії, розкриватиме нефінансові потоки інформації, підвищить її релевантність, забезпечуватиме реалізацію внутрішнього контролю й відповідно виведе якість звітності на вищий рівень. Така «нова» звітність дозволить управлінському персоналу напрацьовувати заходи для забезпечення високого рівня економічної безпеки та фінансової стабільності для свого суб'єкта господарювання.

Ключові слова: фінансова звітність, економічна безпека підприємства, європейська інтеграція, якість та корисність звітності, стабільна господарська діяльність.

Summary. *The article examines the peculiarities of ensuring the company's economic security measures based on the formation of a single informative base in the form of the enterprise financial statements, which should contain not only financial, but also non-financial indicators to improve its quality. It is proven that the changing external environment, internal economic, organizational, and informational fluctuations require from management personnel of companies to develop not only market strategic goals and tactical ways of achieving them, but also to form economic security. The latter is currently impossible without high-quality, reliable, correctly calculated reporting indicators (factors), which should contain information not only about the financial stability of the enterprise, but also the level of its social, labor, intellectual and environmental safety. The final concept of the importance and informativeness of reporting, which would be a perfect guarantee of the economic security of enterprises, has not been formed to date. Because of this, the article argues the expediency of interpreting non-financial indicators of the business entity's activity in its financial reporting. Analysis and monitoring of the use of non-financial values of enterprises economic sustainability was*

carried out on the basis of European companies experience. This made it possible to form a number of mechanisms and proposals, as well as a scheme for identifying the content of the conceptual basis for determining the quality of financial reporting, directions for analyzing the quality of reporting in the context of the integration of non-financial information, as well as a universal model for improving the quality of financial reporting that will contribute to the implementation of the main functions of such reporting: communications with stakeholders and meeting their requests. The proposed model will make it possible to compare the results of the reporting period with the company's planned development strategy, reveal non-financial information flows, increase its relevance, ensure the implementation of internal control and, accordingly, bring the quality of reporting to a higher level. Such "new" reporting will allow management staff to work out measures to ensure a high level of economic security and financial stability for their business entity.

***Key words:** financial reporting, economic security of the enterprise, European integration, quality and usefulness of reporting, stable economic activity.*

Постановка проблеми. Головним завданням для українських підприємств у сьогоднішніх реаліях повномасштабної війни є досягнення стабільного господарювання, економічної безпеки. Це завдання є надскладним особливо для тих підприємств, які територіально розташовані найближче до меж запеклих бойових дій. Адже, крім загроз ринкової економіки, таких як зростання конкуренції, динамічності та розвитку технологічних процесів, швидких змін в інформаційному забезпеченні, мінливості попиту та ін., вони повсякчас переживають постійні загрози руйнування підприємств чи їх частин, порушення цілісності матеріальних активів, небезпеку втрати робочої сили, у тому числі кваліфікованих спеціалістів. Перебування у постійній напрузі

посилює ризики виникнення помилок у прийнятті управлінських рішень, підвищує вартість таких помилок. За таких умов суб'єкти господарювання вимушені реалізовувати заходи компенсаційного чи антисипаративного характеру, які мають на меті протидіяти несприятливим впливам та загрозам. Запобігання постійним викликам можливе за наявності необхідних ресурсів (матеріальних, фінансових, трудових), оптимальне формування та раціональне використання яких є неминучим підґрунтям для економічної безпеки господарювання любого підприємства, а також для досягнення відповідного рівня його фінансової стійкості. Загальновідомо, що основним джерелом забезпечення управлінського персоналу належною інформацією про фінансовий стан суб'єкта господарювання є фінансова звітність. Через це ефективність управління наявними ресурсами підприємства залежить від її якості, повноти, всесторонності, універсальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особлива увага науковцями та практиками приділяється питанню взаємозалежності між якістю фінансової звітності й ефективності діяльності господарюючих суб'єктів, зокрема: Сельвараджан Т.Т., Флуд П.К., Гатрі Дж. П., МакКертейн С. [1], Туанмат З. і Сміт М. [2], Соуза С., Елейн М. [3], Ізобе Т., Макіно С. [4]. Не менше цікавлять представників наукового світу аспекти економічної безпеки підприємств, проблеми її забезпечення, структури, функціонування складових елементів, методи оцінювання тощо: Колодяжна І. В., Букріна К. А. [5], Пілецька С. Т., Коритько Т. Ю., Ткаченко Є. В. [6], Данілова Е.І. [7].

Проте, остаточної концепції вагомості та інформативності звітності, яка б була досконалим забезпеченням економічної безпеки підприємств, на сьогодні не сформовано. Якість фінансової звітності безпосередньо впливає на продуктивність управлінських рішень, фінансову ефективність, на стан підприємства загалом. Вища інформативність фінансової звітності

сприяє налагодженню співпраці з діловими партнерами, інвесторами та іншими зацікавленими особами, що призводить до більш раціонального використання ресурсів, підвищує рентабельність та інвестиційну привабливість компанії. З огляду на зазначене, сьогодні у світовому економічному просторі значна увага націлюється на пошук шляхів підвищення якості побудови фінансової звітності, що виводить цю проблему на новий рівень актуальності.

Формування цілей статті. Метою статті є комплексне дослідження європейської інтерпретації фінансової звітності, наведення пропозицій для підвищення її якості, що в результаті дозволить управлінському персоналу отримувати повноцінне, інформативне забезпечення економічної безпеки суб'єкта господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Складні умови сьогодення для ведення підприємницької діяльності зумовлені низкою ризиків та загроз, які виникають під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. Зростання умов невизначеності та нестабільності розвитку економічної системи призводять до погіршення функціонування компаній на ринку, розхитують їх економічну стійкість як суб'єкта господарювання. Це спонукає управлінський персонал шукати шляхи, щоб достеменно володіти ситуацією, прагнути запобігти небажаним ризикам, тобто забезпечити так звану економічну безпеку підприємства.

Глумаченню поняття «економічна безпека» в науковій літературі приділено багато уваги, проте й надалі єдиного систематизованого узагальненого, законодавчо закріпленого, розуміння немає. Першочерговою причиною різносторонності думок є відмінний кут зору авторів та приналежність до відповідної теорії: економічної, управлінської, грошей, катастроф, конфліктів та ін. [7, с. 33]. Однак, більшість сходиться до головного аргументу, що це відповідний стан суб'єкта господарювання, за якого воно може спокійно функціонувати.

Під економічною безпекою підприємства ми розуміємо, в першу чергу, стан захищеності його життєво важливих інтересів від несумлінної конкуренції, протиправної діяльності сторонніх осіб, а також здатність протидіяти зовнішнім і внутрішнім погрозам, по-друге, зберігати стабільність економічного функціонування та розвою суб'єкта господарювання відповідно до його статутних цілей. Збіжну думку висловлює Камлик М.І. За його трактування «економічна безпека підприємства – це його спроможність розвиватися та працювати в умовах постійно мінливого внутрішнього та зовнішнього середовища, що характеризує його стійкість» [8, с. 264].

Науковці виділяють три рівні економічної безпеки компаній:

- найнижчий або катастрофічний – вимагає від керівників підприємств негайного впровадження антикризових механізмів та заходів, які мають на меті відновлення нормативних ознак економічної стійкості компанії;
- нормальний рівень – свідчить про можливі прогалини та вади в управлінні економічними ресурсами компанії;
- високий рівень – є ідеальною ситуацією, за якого компанія повноцінно функціонує протягом певного періоду і він може бути визначений як цільовий рівень економічної безпеки підприємства.

Таким чином, головне завдання управлінського персоналу забезпечити високий рівень економічної безпеки компанії, сформувати відповідну безпекову політику, яка повинна базуватися на достовірних розрахункових та комунікаційних показниках, правилах корисного інформативного доступу та обігу.

Корисність корпоративної інформації забезпечується дотриманням поставленої мети та якісних характеристик. Останнє визначається як атрибути, що формують корисну фінансову інформацію, включаючи порівнянність, своєчасність, точність, зрозумілість й релевантність. Вагомими критеріями якості фінансової інформації за даними розробників

стандартів бухгалтерського обліку є надійність й актуальність, які формують корисну інформацію користувачів та впливає на прийняття ними рішень [9].

В межах моніторингу та аналізу відповідного рівня економічної безпеки компанії доцільно вживати єдину системи фінансових і нефінансових показників та критеріїв, які формуються як однорідна цілісна інформаційна база для прийняття управлінських рішень, направлена на зміцнення економічної безпеки підприємства.

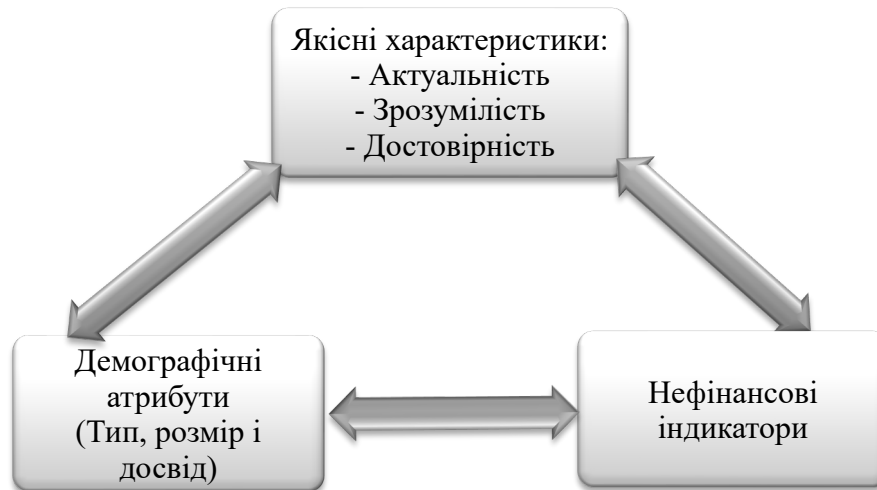
Зауважимо, що відсутність у фаховій економічно-обліковій літературі єдиної системи ідентифікації та оцінки факторів, які мають прямий вплив на економічну безпеку підприємства, спричинює розрахунок чималої кількості атрибутів та показників. Здебільшого науковці пропонують численні визначення економічної стійкості підприємства, де одним із структурних елементів виділяють оцінку його фінансового стану. Тобто, це система відповідно розрахованих коефіцієнтів, що дозволяє, опираючись на їх результати, робити певні висновки про ступінь економічної, а точніше фінансової, стійкості підприємств. Розрахунок показників для оцінки економічної безпеки компанії, як правило, здійснюється на основі фінансової звітності. За фінансовими документами визначається той чи інший показник (фактор), і за допомогою факторів (співвідношень різних факторів) формуються коефіцієнти (показники), що характеризують фінансовий стан підприємства, а й відповідно сприяють розробці заходів для економічної безпеки суб'єкта господарювання.

Чимало науковців у обліковій сфері вказали на важливість ролі якості фінансової звітності [10; 11], також вони зауважили, що неналежна якість фінансової звітності може мати негативний вплив на ефективність бізнесу та управлінські рішення. Таким чином, відмінна по якості фінансова звітність знизить ймовірність неефективних інвестицій.

Опитування американських компаній, що здійснюють надання фінансових послуг, вказало на те, що значна їх частина невдоволені існуючими системами визначення якості звітів [12]. Респонденти зазначили, що надмірну увагу, при складанні звітності, приділяється таким показникам, як прибуток й збиток, і недостатньо уваги приділяється більш значимим чинникам, таким як задоволеність сторін, використання інновації та оцінка якості. Окремі автори [13] відзначають важливість фінансових показників, проте підкреслюють, що вони недостатні для повноцінної системи оцінки ефективності суб'єкта господарювання. Подібні твердження висловлюють управлінці вітчизняних підприємств. Особливо гостро постає ця проблема для забезпечення економічної стабільності в умовах війни. Система побудови звітності має містити нефінансові показники ефективності. Значущість компанії аналізується з використанням різних заходів, які забезпечують вирішальні фактори успіху, сприяють формуванню відповідної інформативної бази для реалізації економічної безпеки. До них відносять: якість, інновації, продуктивність і задоволеність клієнтів.

Передбачувані взаємозв'язки між якістю фінансової звітності та показниками ефективності нефінансового бізнесу продемонстровані на (рис. 1).

Рис. 1. Пропозиція щодо змісту концептуальної основивизначення якості фінансової звітності

Джерело: розробка авторів

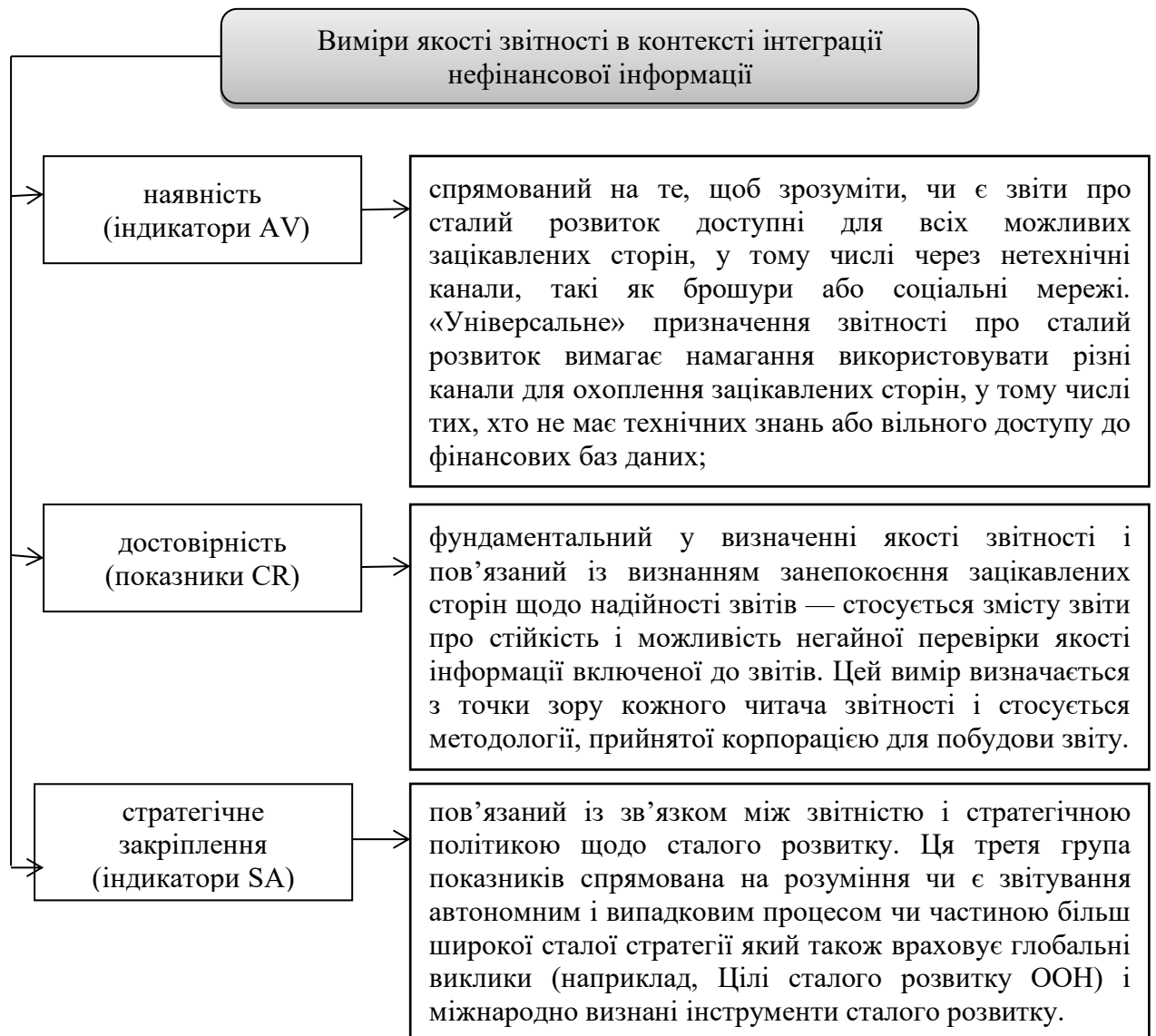
Традиційних показників ефективності фінансового бізнесу вже недостатньо, щоб дати повну картину конкурентної позиції компанії на конкуруючих ринках. Це означає, що фінансові показники, які акцентують увагу на короткострокових даних, таких як прибуток, оборот і грошовий потік, більше не підходять для вимірювання ефективності бізнесу, і, як наслідок, нефінансові показники набувають більшого значення. Крім того, у Європі з'являється все більше літератури про використання нефінансових заходів. Відповідно до Сельвараджан та інші [1] нефінансові показники являють собою дані, яких немає в планах рахунків компанії. Використання нефінансових показників ефективності допомагає обчислювати дані про розвиток, зокрема щодо потреб клієнтів, конкурентів, окрім інших нефінансових цілей, які можуть бути важливими для досягнення прибутковості. Нефінансова ефективність використовувалася Туанмат та Сміт [2] для вимірювання результатів організації, щодо доступності продукту, якості продукту, обслуговування та підтримки збуту. Соузата інші [3] також використовували продуктивність, задоволеність клієнтів та потреби клієнтів для оцінки ефективності компанії. Крім того, Ісобе та інші

[4] розробили список довгострокових показників ефективності, включаючи нові продукти та технологічні інновації.

Таким чином, можемо констатувати, що основний напрямок підвищення якості фінансової звітності є інтеграція нефінансової інформації. Враховуючи відсутність вітчизняної практики відображення нефінансових показників у звітності, ми проаналізуємо досвід європейських країн.

Приміром, Італія та Німеччина – дві великі промислово розвинені європейські країни, які мають подібний контекст щодо регулювання нефінансової інформації корпорацій й жодна країна не мала обов'язкового законодавства для розкриття нефінансової інформації до прийняття Директиви 2014/95/EU, обидві країни мають цивільно-правові системи. Практика звітності про сталий розвиток значно поширилися серед італійських компаній останні десятиліття. До європейської гармонізації, в Італії, Положення про обов'язкове розкриття нефінансової інформації було добровільне, і практика щодо цього розкриття була різноманітною. У Німеччині, як і в Італії, до цього розкриття нефінансової інформації було добровільним виконання Директиви 2014/95/ЄС.

Пропонуємо аналізувати якість звітності в контексті інтеграції нефінансової інформації європейськими компаніями за такими напрямками (рис. 2):

Рис. 2. Напрямки аналізу якості звітності в контексті інтеграції нефінансової інформації

Джерело: розробка авторів

Для оцінки зміни якості звітності впровадженням нефінансової інформації ми обрали вибірку корпорації, які входять до рейтингів Італії та Німеччини (FTSE MIB та DAX 30). Обрані саме ці країни, оскільки саме вони перші імплементували європейські законодавчі директиви сталого розвитку та великими індустріальними країнами.

Порівняння компаній, які вперше звітують, і досвідчених компаній в Італії виявили, що середнє значення якості звітності про сталий розвиток для тих, хто вперше подавав звіти після імплементация Директиви

2014/95/ЄС була нижчою, ніж у звітах досвідчених компаній після впровадження директиви. Це порівняння не буломожливим для Німеччини, тому що всі проаналізовані компанії мали практику звітності про сталий розвиток раніше впровадження директиви. Для німецьких компаній відбулося або збільшення показника якості звітності (спостерігалось у 16 компаній), або відсутність змін у оцінці якості звітності (спостерігалось в 14 компаніях).

Дослідження показало, що покращення показників якості звітності після впровадження Директиви 2014/95/ЄС мало різний ефект у двох країнах. В Італії більший вплив мало стратегічне закріплення практик звітності про сталий розвиток, а потім вимір довіри до звітності про сталий розвиток, а на третьому місці був елемент доступності звітності про сталий розвиток. Для Німеччини ефект від реалізації Директиви був більшою мірою в аспектах стратегічного закріплення та достовірності звітності про сталий розвиток, і менш акцентували увагу на параметрі доступності звітності.

З більш системної точки зору, вплив обов'язкового розкриття нефінансової інформації і його зв'язок зі сталим розвитком на національному та регіональному рівнях ще належить дослідити. Це має вирішальне значення для оцінки нових нормативних вимог і ефективності політики сталого розвитку. Аналіз виявив деякі цікаві наслідки для тих, хто встановлює стандарти. Тобто, застосування інструментів оцінки якості звітності про сталий розвиток показало недостатню увагу до наявності нефінансової інформації по інших напрямках і відсутність фінансової інформації пов'язаної з екологічними та соціальними витратами в корпоративній звітності. Це ідентифікує певну проблему, адже для здобутку високого рівня економічної безпеки компанія повинна сформулювати відповідні заходи щодо забезпечення якнайвищого ступеня

безпеки основних структурних складових: фінансової, інтелектуальної, трудової, соціальної, екологічної, енергетичної.

Разом з цим, у європейському обліковому просторі існує так звана проблема, як «перевантаження інформацією» або так зване «надмірне розкриття інформації».

Приміром у Франції здійснювали опитування суб'єктів господарювання й понад 80 відсотків учасників опитування визнають, що фінансова інформація, яка наразі представлена, може бути покращена, і замість того, щоб дозволяти користувачам здійснювати пошук у великих обсягах даних, необхідно покращити релевантність відповідної інформації у фінансовій звітності.

Французькі компанії показують, як може виглядати добровільне звітування з більш актуальною інформацією. В унікальному нормативному навколишньому середовищі, Autorité des Marchés Financiers (AMF), орган нагляду за фінансовими ринками Франції, створив так званий «реєстраційний документ». Як обов'язковий додаток, він призначений для надання додаткової інформації про бізнес компанії, фінансове становище, прибутки та перспективи для різних зацікавлених сторін.

Світовий досвід підвищення якості інформації, яку надає фінансова звітність, свідчить про значний вплив внутрішнього контролю на цей процес. У літературі стверджується, що обидві складові інформаційних систем – внутрішній контроль і облік – корелюють один з одним [14]. Крім того, є докази того, що вони впливають на якість фінансової інформації.

З огляду на цей факт, компанії країн ЄС для підвищення якості фінансової звітності запроваджують у свою діяльність внутрішній контроль. На підтвердження цього, наведемо дослідження компаній Португалії. За даними онлайн дослідження [15], португальські компанії, більшість – це колективні компанії, державні чи приватні, діяльність яких є надання послуг або промисловість, у 70% від 381 компанії використовують

службу внутрішнього контролю в ході підготовки фінансової звітності й ведення обліку загалом (лише 6 опитаних компаній не мають даного відділу). За видами бухгалтерських послуг переважає власна бухгалтерія (65,6%). Проте 62 (16,3%) компаній згадують, що вони застосовують два методи, тобто власний відділ, але продовжують використовувати аутсорсинг.

Таким чином, здійснивши оцінку досвіду трансформації звітів в розрізі країн Європи, а також враховуючи те, що економічна безпека підприємства залежить від аргументованих управлінських рішень прийнятих на основі отриманої сукупності показників визначених розрахунком, експертним, аналітичним та іншим шляхом, пропонуємо універсальну модель покращення якості фінансової звітності (рис. 3).

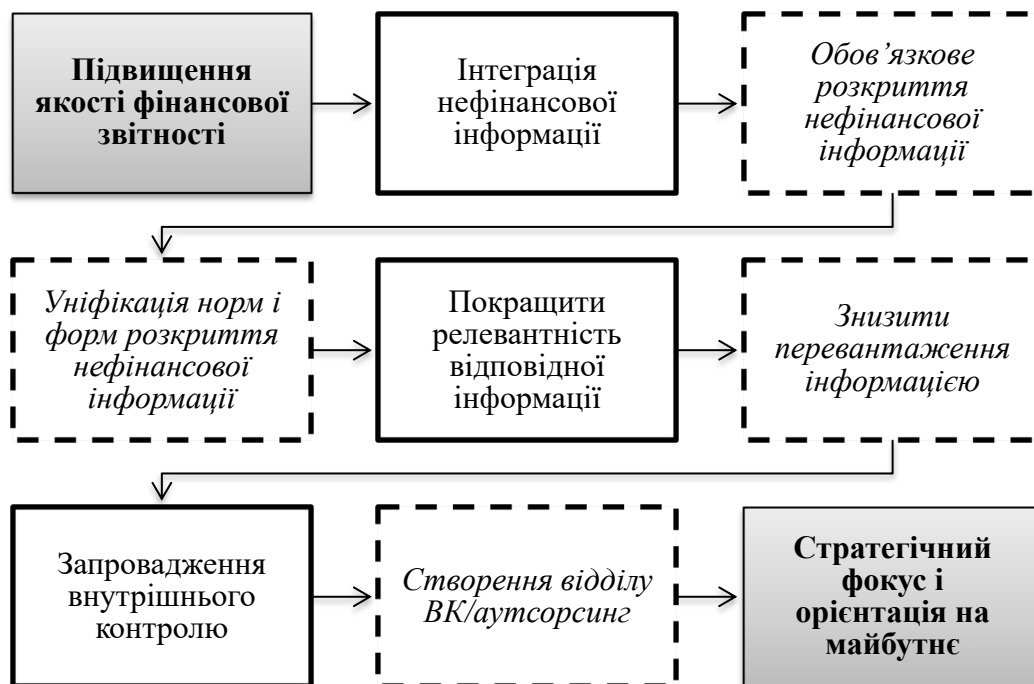

Рис. 3. Універсальна модель підвищення якості фінансової звітності

Джерело: розробка авторів

Запропонована модель, на нашу думку, буде доречною не тільки для європейських суб'єктів господарювання, а й для вітчизняних підприємств чи організацій, адже вона сприятиме реалізації основних функцій

фінансової звітності: комунікації з зацікавленими сторонами та відповідність їх запитам. Модель шляхом розкриття нефінансових показників й підвищення релевантності інформації, забезпеченням внутрішнього контролю дасть змогу порівняти результати звітного періоду іззапланованою стратегією розвитку підприємства, що покаже взаємодію елемента звітності «стратегія і розподіл ресурсів» із елементом «результати діяльності», а отже, дасть можливість порівняти результати діяльності за період із виконанням стратегії розвитку підприємства і витраченими ресурсами для досягнення цих результатів. В разі досягнення такого ефекту, якість звітності буде на вищому рівні, а відповідно буде більш інформативною, релевантною, що дозволить управлінському персоналу напрацьовувати заходи для забезпечення саме високого рівня економічної безпеки та фінансової стабільності для свого суб'єкта господарювання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, за умов росту конкуренції, посилення ризиків економічної нерівноваги, які впливають на стійкість діяльності суб'єкта господарювання через низку зовнішніх та внутрішніх чинників, зростає потреба в ідентифікації та оцінці відповідних факторів, фінансових та якісних показників звітності, що у системній сукупності процесу реалізації інформаційних, організаційних, управлінських функцій забезпечать економічну безпеку та фінансову стабільність підприємств. Опіраючись на науковий та практичний досвід європейських компаній у відображенні результатів ведення своєї господарської діяльності у звітності, доведено, що сьогодні недостатньо відображати у звітних документах фірм лише фінансову складову. Усе частіше потреба постає у показниках соціальних, екологічних, трудових тощо. В результаті проведеного аналізу потрібності управлінцями якісної реваншної інформації запропоновано універсальну модель покращення якості фінансової звітності. Вважаємо, що процес

моніторингу універсальної сукупності показників, які будуть відображатися у такій звітності, дозволить вибудувати систему заходів для ефективної економічної безпеки підприємств, сприятиме виявленню та запобіганню потенційно ризикових ситуацій та умов. В подальшому, на наш погляд, слід детальніше приділити увагу вивченню аспектів та особливостей відображення нефінансових показників у звітності вітчизняних підприємств.

Література

1. Selvarajan T.T., Ramamoorthy N., Flood P.C., Guthrie J.P., MacCurtain S., Liu W. The role of human capital philosophy in promoting firm innovativeness and performance: Test of a causal model. *The International Journal of Human Resource Management*. 2007. Vol. 18(8). P. 456-1470.
2. Tuanmat Z., Smith M. The effect of changes in competition, technology and strategy on organizational performance in small and medium manufacturing companies. *Asian Review of Accounting*. 2011. Vol. 19(3). P. 208-220.
3. Sousa S., Elaine M., Aspinwal A., Guimaraes R. Performance measures in English small medium enterprises: Survey result. *Benchmarking: An International Journal*. 2006. Vol. 13(1). P. 120-134.
4. Isobe T., Makino S., Montgomery D.B. Technological capabilities and firm performance: The case of small manufacturing firms in Japan. *Asia Pacific Journal*. 2008. No 25. P. 413-428.
5. Колодяжна І. В., Букріна К. А. Економічна безпека в системі сталого функціонування підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 23, Ч. 1. С. 135-140.

6. Пілецька С. Т., Коритько Т. Ю., Ткаченко Є. В. Модель інтегральної оцінки економічної безпеки підприємства. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 3(65). С. 56-65.
7. Данілова Е. І. Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства : монографія. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2020. 342 с.
8. Камлик М.І. Економічна безпека підприємницької діяльності. Економіко-правовий аспект : навчальний посібник. Київ : Атіка, 2005. 432 с.
9. Nwaobia A.N., Kwarbai J.D., Kwarbai J.D., Ajibade A.T. Financial reporting quality on investors decisions. *International Journal of Economics and Financial Research*. 2016. No 2(7). P. 140-147.
10. Jaballah E., Yousfi W., Ali Z.M. Quality of financial reports: Evidence from the Tunisian firms. *E3 Journal of Business Management and Economics*. 2014. Vol. 5(2). P. 30-38.
11. Chan-Jane L., Tawei W., Chae-Jung P. Financial reporting quality and investment decisions for family firms. *Asia Pacific Journal of Management*. 2015. No 15. P. 1-34.
12. Hope O., Thomas W.B., Vyas D. Financial reporting quality of US private and public firms. *The Accounting Review*. 2013. Vol. 88(5). P. 1715-1742.
13. Ghosh D., Anne W. The effect of positive and negative financial and nonfinancial performance measures on analysts' recommendations. *Behavioral Research in Accounting*. 2012. No 24(2). P. 47-64.
14. Ferentinou A.C., Anagnostopoulou S.C. Accrual-based and real earnings management before and after IFR Sadoption. *Journal of Applied Accounting Research*. 2016. Vol. 17, No 1. P. 2-23.
15. Monteiro A.P. Impact of the internal control and accounting systems on the financial information usefulness: the role of the financial information quality. *Academy of Strategic Management Journal*. 2021. Vol. 15. P. 1-13.

16. Samorodov B. V., Sosnovska O. O., Zhytar M. O., Ananieva J. V. Methodical approach to the quantification of enterprise financial security level. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2020. No 1(32). P. 269-277.

References

1. Selvarajan, T.T., Ramamoorthy, N., Flood, P.C., Guthrie, J.P., MacCurtain, S., Liu, W. (2007). The role of human capital philosophy in promoting firm innovativeness and performance: Test of a causal model. *The International Journal of Human Resource Management*, 18(8), 456-1470 [in English].
2. Tuanmat, Z., Smith, M. (2011). The effect of changes in competition, technology and strategy on organizational performance in small and medium manufacturing companies. *Asian Review of Accounting*, 19(3), 208-220 [in English].
3. Sousa, S., Elaine, M., Aspinwal, A., Guimaraes, R. (2006). Performance measures in English small medium enterprises: Survey result. *Benchmarking: An International Journal*, 13(1), 120-134 [in English].
4. Isobe, T., Makino, S., Montgomery, D.B. (2008). Technological capabilities and firm performance: The case of small manufacturing firms in Japan. *Asia Pacific Journal*, 25, 413-428 [in English].
5. Kolodyazhna, I.V., Bukrina, K.A. (2019). Ekonomichna bezpeka v systemi staloho funktsionuvannia pidpriemstva [Economic security in the system of sustainable functioning of the enterprise]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu - Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University*, 23, 1, 135-140 [in Ukrainian].
6. Piletska, S.T., Korytko, T.Yu., Tkachenko, E.V. (2021). Model intehralnoi otsinky ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Model of integral assessment of economic security of the enterprise]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu - Economic Herald of Donbass*, 3(65), 56-65 [in Ukrainian].

7. Danilova, E. I. (2020). Kontseptsiiia systemnoho pidkhotu do upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva: monohrafiia [The concept of a system approach to the management of the economic security of the enterprise: a monograph]. Vinnytsia: European Scientific Platform. 342 [in Ukrainian].
8. Kamlyk, M.I. (2005). Ekonomichna bezpeka pidpriemnytskoi diialnosti. Ekonomiko-pravovyi aspekt: navchalnyi posibnyk [Economic security of business activity. Economic and legal aspect: study guide]. Kyiv: Atika. 432 [in Ukrainian].
9. Nwaobia, A.N., Kwarbai, J.D., Kwarbai, J.D., Ajibade, A.T. (2016). Financial reporting quality on investors decisions. *International Journal of Economics and Financial Research*, 2(7), 140-147 [in English].
10. Jaballah, E., Yousfi, W., Ali, Z.M. (2014). Quality of financial reports: Evidence from the Tunisian firms. *E3 Journal of Business Management and Economics*, 5(2), 30-38 [in English].
11. Chan-Jane, L., Tawei, W., Chae-Jung, P. (2015). Financial reporting quality and investment decisions for family firms. *Asia Pacific Journal of Management*, 15, 1-34 [in English].
12. Hope, O., Thomas, W.B., Vyas, D. (2013). Financial reporting quality of US private and public firms. *The Accounting Review*, 88(5), 1715-1742 [in English].
13. Ghosh, D., Anne, W. (2012). The effect of positive and negative financial and nonfinancial performance measures on analysts' recommendations. *Behavioral Research in Accounting*, 24(2), 47-64 [in English].
14. Ferentinou, A.C., Anagnostopoulou, S.C. (2016). Accrual-based and real earnings management before and after IFR Sadoption. *Journal of Applied Accounting Research*, 17, 1, 2-23 [in English].
15. Monteiro, A. P. (2021). Impact of the internal control and accounting systems on the financial information usefulness: the role of the financial

information quality. *Academy of Strategic Management Journal*, 15, 1-13 [in English].

16. Samorodov, B. V., Sosnovska, O. O., Zhytar, M. O., Ananieva, J. V. (2020). Methodical approach to the quantification of enterprise financial security level. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, 1(32), 269-277 [in English].